

Німецький слід в українському патріотизмі: життєвий шлях Дарії Скочдополь у мультикультурному просторі Станиславова

Виконавиця проєкту: Максимець Маріанна Богданівна

10 клас, Мала академія наук учнівської молоді Івано-Франківської міської ради Івано-Франківської області, Ліцей № 1 Івано-Франківської міської ради Івано-Франківської області, м. Івано-Франківськ

Науковий керівник: Максимець Богдан Володимирович

керівник секції Малої академії наук учнівської молоді Івано-Франківської міської ради, кандидат політичних наук, викладач-методист

**Дарія Карлівна Скочдополь
(1904–1980)**

Джерело : [9]

Значущість

- ▶ Сучасний Івано-Франківськ є спадкоємцем унікального мультикультурного простору міжвоєнного Станиславова, де століттями взаємодіяли українська, польська, єврейська та німецька громади.
- ▶ Нині важливо переосмислити історію міста не через конфлікти, а через постаті, які поєднували різні культури заради спільного блага.
- ▶ Дарія Скочдополь – донька судетського німця та місцевої українки, яка стала лідеркою українського жіночого та пластового руху, – є унікальним прикладом такої інтеграції.
- ▶ Дослідження її постаті дозволяє зрозуміти, як європейське коріння та виховання ставали фундаментом для розбудови українського громадянського суспільства.

Джерело : [2]

Мета і завдання дослідження

- ▶ Мета дослідження – вивчити роль Дарії Скочдополь у громадському житті Станиславова та з'ясувати, як її німецькі корені вплинули на формування активної української ідентичності та європейського стилю жіночого руху.
- ▶ Завдання роботи: проаналізувати процес навчання Д. Скочдополь у закладах освіти сестер василіянок Станиславова; з'ясувати особливості громадської активності діячки в 1920–1930-х рр.; розкрити роль Скочдополь у різних організаціях під час Другої світової війни; висвітлити її громадську, культурну, журналістську діяльність на еміграції.

В учительській жіночій семінарії сестер василіянок. Сидять зліва: проф. Мирослава Кохановська, Марія Когутяк, Олена Дворянин, Олена Мельницька. Стоять: Стефанія Шкляр, проф. Микола Ковальчук, **Дарія Скочдополь** та Ольга Аксентій (Станиславів, 1923 р.).

Джерело : [9]

Одарка Скочдополь – пластунка
Джерело : [8]

Сім'я Скочдополів

Станиславів, вул. Романовського (пізніше Гаркуші, Михайла Мулика), на якій проживала Дарія Скочдополь в одноповерховому будинку на передньому плані (не зберігся)

Джерело : [4]

Одарка Скочдополь народилась 4 вересня 1904 р. у селі Драгомирчани Станиславівського повіту, нині Івано-Франківської міської об'єднаної громади, в родині художника, судетського німця Карла Скочдополя та українки Марії-Ольги, вчительки, з дому Чорненко. Мала ще брата Романа, сестер Анну та Ірену. З часом родина поселилася у Станиславові у невеликому одноповерховому будинку.

Попри німецьке коріння по батькові, Дарія виховувалася в українському дусі, була активною діячкою «Пласту» та «Союзу українок», а також членкинею ОУН. Її життєпис є яскравим прикладом того, як представники інших національностей у Станиславові повністю інтегрувалися в українське культурне та політичне життя.

У закладах освіти сестер василіянок

Батьки записали Одарку до школи сестер василіянок у 1911 р., а закінчила вона навчання 1923 р. в учительській жіночій семінарії сестер василіянок. Авторству Д. Скочдополь належать детальні спогади «Моя школа: до історії монастиря і шкіл сестер василіянок у Станиславові», які проливають світло на роки її навчання та й на самі заклади освіти. Власне, у цих школах сформувалась відданість Дарії українській національній ідеї, яка поєдналась з німецькою системністю та дисципліною.

Приватна учительська жіноча семінарія сестер василіянок у Станиславові. Внутрішнє подвір'я. 1930-ті рр. Джерело : [9]

З'їзд випускниць учительської семінарії

**З'їзд колишніх учениць учительської семінарії
сестер Василянок у 1936 році**

Джерело : [1, с. 323]

У 1936 році монахині і директор шкіл Григорій Замолока зініціювали з'їзд усіх випускниць учительської семінарії. Саме Д. Скочдополь було обрано на голову того з'їзду, який відбувся у Станиславові вкінці шкільного року за участі трьохсот осіб.

В організації «Пласт» міжвоєнного періоду

У 1921 р. Д. Скочдополь як учениця учительської жіночої семінарії сестер василіянок у Станиславові вступила до молодіжної скаутської організації «Пласт», заснованої ще 1911 р. у Львові, де скоро зайняла провідні пости. У семінарії діяли пластові гуртки 23-го полку-куреня імені Ганни Барвінок (письменниці, дружини Пантелеймона Куліша).

**Надія-Уляна Левицька –
співзасновниця пластових частин**

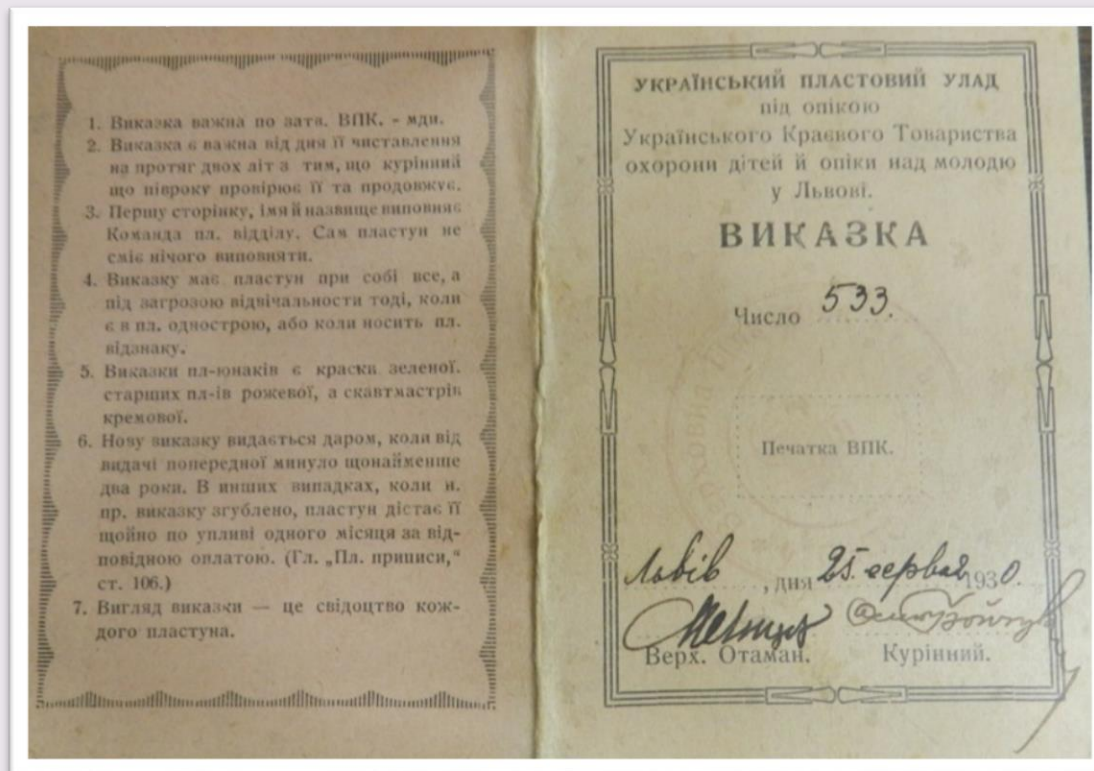
**Професор Осип Левицький –
провідник станиславівського Пласту**

**Гурток Пласту при семінарії 1923 р. із
впорядницею Леонідою Хромовською**

В організації «Пласт» міжвоєнного періоду

Після складання пластових іспитів Д. Скождополь стала пластункою-розвідницею. Вона була курінною 5-го куреня уладу старших пластунів імені Олекси Довбуша («Довбушівці»), опікункою 12-го куреня імені Княгині Романової, містокошовою у Станиславові, зв'язковою 54-го куреня імені Олени Степанівни в Тисмениці. Відзначена пластовою нагородою – «свастикою заслуги».

Гурток української жіночої молоді імені Уляни Кравченко

Після заборони Пласту в Польщі в 1930 р. колишні пластунки гуртувалися переважно в гуртку української жіночої молоді імені Уляни Кравченко. Головою управи гуртка була Дарія Скочдополь. У січні 1933 р. цей гурток повністю (40 членів) перейшов до філії Союзу українок у Станиславові.

**Остання управа гуртка
української жіночої молоді імені Уляни Кравченко
Найвище сидить Дарія Скочдополь – голова (1933 р.)
Джерело : [1, с. 438]**

В Союзі українок

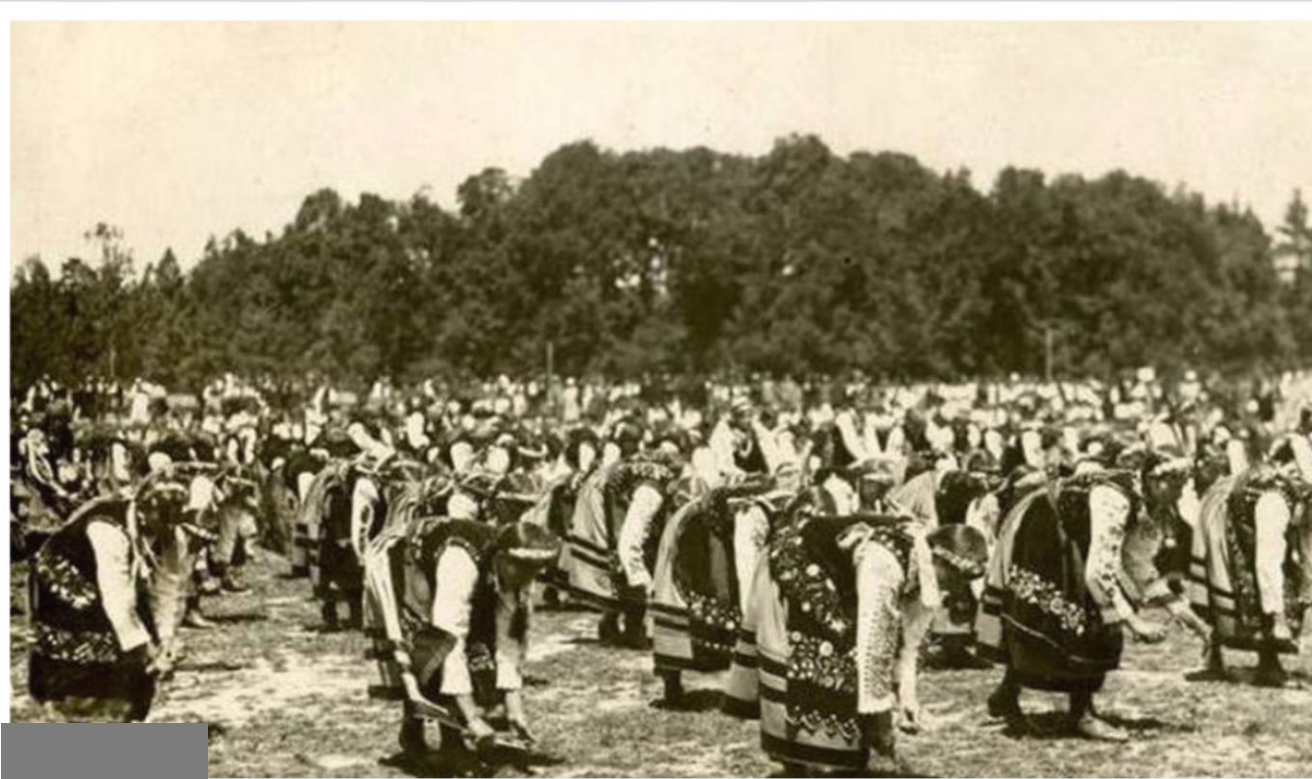
Учасниці організаційного курсу Союзу українок у Станиславові,
яким керувала Одарка Скочдополь, стоїть у центрі (1933 р.)

Джерело : [1, с. 444]

Дарія Скочдополь входила до виділу (керівництва) філії (відділення) Союзу українок у Станиславові, який бере свій початок як перша жіноча організація в Україні – Товариство руських женщин, засноване у Станиславові письменницею Наталією Кобринською 8 грудня 1884 р. У 1922 р. воно було перейменовано на Товариство українських жінок, а в 1932 р. змінило свою назву на Союз українок.

Одарка була головою культурно-освітньої секції виділу. Також входила до проводу пов'язаних із жіночим рухом Комітету помочі політичним в'язням і Товариства охорони воєнних могил. Ще Одарка патрунувала організовану як кооператив у 1922 р. жіночу кравецьку робітню «Основа». Голоувала в гуртку вишивальниць. Співала в хорі «Боян». Керувала вишкільними курсами від Союзу українок.

В Союзі українок

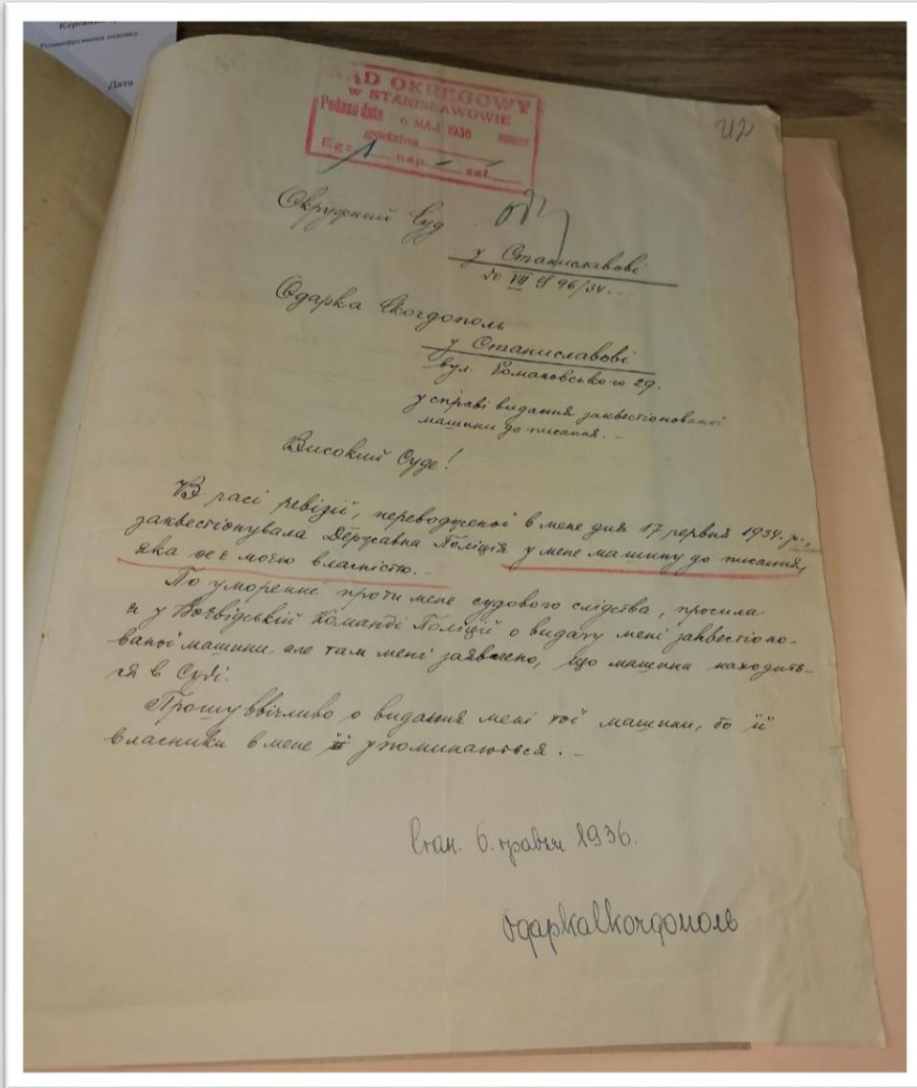

Театралізоване дійство українських дівчат із серпами на Дні селянки під час Українського жіночого конгресу. Станиславів, 27 червня 1934 р.

Джерело : [2]

8–9 травня 1933 р. у Львові відбулися загальні збори Союзу українок, в яких як делегатка від молоді взяла участь Д. Скочдополь. На них було вирішено у червні 1934 р. провести у Станиславові Український жіночий конгрес з нагоди 50-тирічного ювілею першого жіночого товариства в Галичині. Діловий комітет у Львові окреслив загальний план. Філія Союзу українок у Станиславові перейняла ведення 14-ї господарської комісії комітету, яка мала підготувати, зокрема, День селянки. Д. Скочдополь очолила впорядкову секцію господарської комісії. Так само була секретаркою останньої.

Арешт Одарки Скочдополь

**Заява Одарки Скочдополь до Окружного суду
у Станиславові (6 травня 1936 р.)**

Джерело : [5, арк. 212]

Д. Скочдополь не судилося безпосередньо взяти участь у Першому українському жіночому конгресі, який пройшов у Станиславові 23–27 червня 1934 р. Напередодні 16 червня «провідницю впорядниць» було заарештовано польською поліцією за приналежність до ОУН. Приводом до цього було не тільки вбивство оунівським бойовиком міністра внутрішніх справ Польщі у Варшаві Броніслава Перацького, але й її активна участь у створенні та діяльності комітетів допомоги голодувальникам в радянській Україні. У ході обшуку вдома, в Одарки було вилучено статті про Голодомор 1932–1933 рр. на українських землях в СРСР, друкарську машинку. Вона відсиділа у слідчій тюрмі Станиславова три місяці та вийшла на волю 3 вересня 1934 р.

У Другій світовій війні

**Осип Бойчук (1907–1981), з яким
Одарка Скочдополь одружилася в 1936 р.
Джерело : [3]**

У вересні 1939 р. у зв'язку із переходом Галичини під владу СРСР, Д. Скочдополь разом із чоловіком, пластуном Осипом Бойчуком та сином Юрієм подалася на еміграцію. Вона опинилася в м. Стрижів на Закерзонні, нині Польща. Коли в 1941 р. Станиславів зайняла Німеччина, Д. Скочдополь із сім'єю повернулася додому. Вона активно включилася в українське громадське життя за часів німецької окупації. Одарка співала в хорі «Боян», була адміністративною директоркою жіночої кравецької робітні «Основа». Також вона була команданткою дівочих таборів, зорганізованих на пластових виховних засадах, що відбувалися в с. Пасічна біля м. Надвірна. Ще залучилася до харитативної (благодійної) праці в Жіночій секції при Українському центральному комітеті (УЦК).

На еміграції

**«Альманах Станиславівської землі»,
в редакційній колегії якого була
Дарія Скочдополь
Джерело : [1]**

З 1944 р. у зв'язку з відновленням в Галичині радянської влади Д. Скочдополь остаточно опинилась на еміграції в Німеччині у таборах Ді-Пі (переміщених осіб).

У 1952 р. з родиною переїхала до США та оселилася в м. Детройт. Там також стала активною членкинею пластової станиці. 1957 р. була відзначена пластовою нагородою – орденом святого Юрія в сріблі. Була головою 63-го відділу Союзу українок, вчителькою у школі українознавства, членкинею Асоціації журналісток Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО). Входила до редакційної колегії першого тому збірника матеріалів «Альманах Станиславівської землі». Померла в Детройті 15 травня 1980 р. (США). Зауважимо, що нащадками родини Скочдополів є американська оперна співачка Христина Липецька, український письменник Юрій Андрухович.

**Христина-Романна
Липецька – американська
опера співачка
Джерело : [7]**

**Юрій
Андрухович –
письменник,
поет,
перекладач
Джерело : [4]**

Висновки та особистий внесок

- ▶ Доведено, що взаємний вплив культур у Станиславові створював умови, за яких люди змішаного етнічного походження ставали відданими діячами українського відродження. Дарія Скочдополь – це міст між німецькою системністю та українською душею Івано-Франківська.
- ▶ З'ясовано, що громадська діяльність Одарки Скочдополь (Бойчук) найуспішнішою була у трьох відтинках: виховання молоді (Пласт), жіночий рух (Союз українок), культура (вишивка, народна ноша, кераміка, «Альманах Станиславівської землі»).
- ▶ На основі аналізу спогадів запропоновано новий погляд на постать Дарії не лише як на пластунку, союзянку, а й як на «модераторку культур», що гармонійно поєднувала подвійне етнічне коріння з українським національним вибором.

Дарія Карлівна Скочдополь-Бойчук (1904–1980)
Джерело : [6, с. 11]

Список використаних джерел

- ▶ 1. Альманах Станиславівської землі: збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини : у трьох т. Т. 1 / редактор-упорядник Богдан Кравців, Нью-Йорк – Торонто – Мюнхен : Видання Центрального Комітету Станиславівщини, 1975. 972 с.
- ▶ 2. Артимишин П. П'ять днів під знаком українських жінок. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/piat-dniv-pid-znakom-ukrayinskikh-zhinok/> (дата звернення: 11.12.2024).
- ▶ 3. Бойчук Осип Ермиль – «Яйко», пластовий провідник. URL: <https://100kroktiv.info/2017/01/bojchuk-osyp-ermyl-yaiko-plastovuj-providnyk/> (дата звернення: 13.11.2024).
- ▶ 4. Бондарев І., Головатий М. Слідами старого Станиславова. Вулиця Романовського. URL: <https://report.if.ua/polityka/Slidamy-starogo-Stanyslavova-Vulycya-Romanovskogo/> (дата звернення: 11.11.2024).
- ▶ 5. Державний архів Івано-Франківської області, м. Івано-Франківськ (далі ДАІФО), ф. 230, Станіславський окружний суд, оп. 1, спр. 103, Справа по звинуваченню Скочдополь Дарії Карлівни та інших за приналежність до ОУН, розпочато 18 червня 1934 р., закінчено 8 травня 1936 р., 212 арк.
- ▶ 6. Кульчицька Ф. Дарія Скочдополь-Бойчук. Наше життя. 1981. Ч. 5 (Травень). С. 11–12.
- ▶ 7. Максим'юк Г. «Тембр її голосу проникає в душу слухача рідним, інтимним звучанням українських пісень». URL: <https://gk-press.if.ua/x8483/> (дата звернення: 13.11.2024).
- ▶ 8. Пластові виказки 1926, 1930. URL: <https://100kroktiv.info/2014/04/plastovi-vykazky-1926-1930/> (дата звернення: 13.11.2024).
- ▶ 9. Романюк В. Історія монастиря: як народився перший український інститут у Станиславові. URL: <https://gk-press.if.ua/istoriya-monastyra-yak-narodyvsya-pershyj-ukrayinskyj-instytut-u-stanyslavovi/> (дата звернення: 10.10.2024).
- ▶ 10. Рубель А. Хроніка філії Союзу Українок у Станиславові. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2009. 128 с.